מבחן מסכם: ציווי המשכן, שמות כה-לא

זמן 90 דקות | ניקוד 100 נקודות

שם	כיתה	תאריך	ציון
			מתוך 100

זמן: 90 דקות · 100 נקודות · במבחן שני חלקים. בחלק א ענו על כל השאלות. בחלק ב בחרו שלוש שאלות מתוך ארבע. מותר להשתמש בתנ"ך בלי פירושים.

א חלק א: בקיאות

40 נקודות

ענו על כל עשר השאלות. בשאלות 1-5 הקיפו את התשובה הנכונה; בשאלות 6-10 ענו בקצרה וציינו פרק ופסוק.

1 מה היו מידות הארון? (4 נק')

א) שלוש אמות על שלוש אמות ב) אמתיים וחצי ארכו, אמה וחצי רוחבו, אמה וחצי קומתו
ג) חמש אמות ארכו וחמש רוחבו ד) עשר אמות ארכו

2 כמה קנים יצאו מצדי המנורה? (4 נק')

א) ששה ב) ארבעה ג) שבעה ד) שמונה

3 מה היה על אבני החושן? (4 נק')

א) עשרת הדיברות ב) שמות האבות ג) שם ה' בלבד ד) שמות שנים עשר בני ישראל

4 באיזה שמן הדליקו את המנורה? (4 נק')

א) שמן זית זך כתית למאור ב) שמן המשחה ג) שמן שומשום ד) שמן אגוזים

5 לאיזה שבט השתייך בצלאל? (4 נק')

א) לוי ב) אפרים ג) דן ד) יהודה

6 מה היה על הכפורת, ואיך תיאר הכתוב את פניהם? (4 נק')

7 מה היה כתוב על הציץ? (4 נק')

8 כמה ימים נמשכו ימי המילואים? (4 נק')

9 מה נאמר על העשיר ועל הדל בנתינת מחצית השקל? **4 נק'**

10 לשם מה שימש הכיור, ומתי היו הכהנים חייבים להשתמש בו? **4 נק'**

ב חלק ב: עיון ופרשנות — 60 נקודות

בחרו שלוש שאלות מתוך ארבע. כל שאלה 20 נקודות. קראו את המקורות שבתוך השאלה וענו במילים שלכם.

11 "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם" (פרק כה) **20 נק'**

> דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי ... וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם
>
> שמות כה, ב, ח

> ויקחו לי תרומה. לִי – לִשְׁמִי. ידבנו לבו. לְשׁוֹן נְדָבָה וְהוּא לְשׁוֹן רָצוֹן טוֹב
>
> רש"י על כה, ב

> וְהִנֵּה עִקַּר הַחֵפֶץ בַּמִּשְׁכָּן הוּא מְקוֹם מְנוּחַת הַשְּׁכִינָה שֶׁהוּא הָאָרוֹן ... עַל כֵּן הִקְדִּים הָאָרוֹן וְהַכַּפֹּרֶת בְּכָאן ... וְסוֹד הַמִּשְׁכָּן הוּא, שֶׁיִּהְיֶה הַכָּבוֹד אֲשֶׁר שָׁכַן עַל הַר סִינַי שׁוֹכֵן עָלָיו בְּנִסְתָּר
>
> רמב"ן על כה, א

א. מה לומד רש"י מן המילה "לי" ומן הביטוי "ידבנו לבו"? מה זה מלמד על האופי של התרומה למשכן? **6 נק'**

ב. לפי הרמב"ן, מהי מטרת המשכן ומה הקשר שלו למעמד הר סיני? **8 נק'**

ג. לפי הרמב"ן, למה הציווי פותח דווקא בארון ובכפורת? מה זה מלמד על מרכז המשכן? **6 נק'**

12 בגדי הכהונה: "לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת" (פרק כח) **20 נק'**

> וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת
>
> שמות כח, ב

> לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת שֶׁיִּהְיֶה נִכְבָּד וּמְפֹאָר בְּמַלְבּוּשִׁים נִכְבָּדִים וּמְפֹאָרִים ... כִּי אֵלֶּה הַבְּגָדִים לְבוּשֵׁי מַלְכוּת הֵן, כִּדְמוּתָן יִלְבְּשׁוּ הַמְּלָכִים בִּזְמַן הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בַּכָּתוּב "וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים" ... וְהִלְבִּישׁוֹ כְּבֶן מַלְכֵי קֶדֶם
>
> רמב"ן על כח, ב

א. לפי הרמב"ן, מה פירוש "לכבוד ולתפארת"? לכבוד מי? **6 נק'**

ב. איזו ראיה מביא הרמב"ן מספר בראשית? הסבירו את הקשר. **7 נק'**

ג. ציינו ארבעה מבגדי הכהן הגדול שבפרק כח. למה, לדעתכם, חשוב שהבגדים של מי שעובד במקדש יהיו מכובדים? **7 נק'**

13 מחצית השקל: "כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל" (פרק ל) **20 נק'**

כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַה' בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא־יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם

שמות ל, יב

כי תשא. לְשׁוֹן קַבָּלָה ... כְּשֶׁתַּחְפֹּץ לְקַבֵּל סְכוּם מִנְיָנָם לָדַעַת כַּמָּה הֵם, אַל תִּמְנֵם לַגֻּלְגֹּלֶת, אֶלָּא יִתְּנוּ כָּל אֶחָד מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְתִמְנֶה אֶת הַשְּׁקָלִים וְתֵדַע מִנְיָנָם. ולא יהיה בהם נגף. שֶׁהַמִּנְיָן שׁוֹלֵט בּוֹ עַיִן הָרָע

רש"י על ל, יב

זה יתנו. הֶרְאָה לוֹ כְּמִין מַטְבֵּעַ שֶׁל אֵשׁ וּמְשֻׁקָּלָה מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְאוֹמֵר לוֹ כָּזֶה יִתְּנוּ

רש"י על ל, יג

הֶעָשִׁיר לֹא־יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט מִמַּחֲצִית הַשָּׁקֶל

שמות ל, טו

א. איך סופרים את העם לפי רש"י, ולמה לא סופרים "לגולגולת"? **7 נק'**

ב. מה הראה ה' למשה לפי רש"י על ל, יג? למה, לדעתכם, היה צורך להראות? **6 נק'**

ג. מה המשמעות של כך שכל אחד נותן בדיוק אותו סכום, העשיר והדל? ולמה דווקא "מחצית"? **7 נק'**

14 בצלאל והשבת: "אַךְ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ" (פרק לא) **20 נק'**

> וָאֲמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה
>
> שמות לא, ג

> חכמה. מַה שֶּׁאָדָם שׁוֹמֵעַ מֵאֲחֵרִים וְלָמֵד. תבונה. מֵבִין דָּבָר מִלִּבּוֹ מִתּוֹךְ דְּבָרִים שֶׁלָּמַד. דעת. רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
>
> רש"י על לא, ג

> וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ כִּי אוֹת הִוא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם
>
> שמות לא, יג

> אך את שבתתי תשמרו. אַעַ"פִ שֶׁתִּהְיוּ רְדוּפִין וּזְרִיזִין בִּזְרִיזוּת הַמְּלָאכָה, שַׁבָּת אַל תִּדָּחֶה מִפָּנֶיהָ, כָּל אַכִּין וְרַקִּין מְעוּטִין – לְמַעֵט שַׁבָּת מִמְּלָאכֶת הַמִּשְׁכָּן
>
> רש"י על לא, יג

א. הסבירו את ההבדל בין חכמה, תבונה ודעת לפי רש"י. **7 נק'**

ב. למה מופיע ציווי השבת דווקא אחרי ציווי מלאכת המשכן? מה לומד רש"י מן המילה "אך"? **8 נק'**

ג. "כי אות הוא ביני וביניכם": מה, לדעתכם, הופך את השבת ל"אות"? **5 נק'**